

تاریخ مشاهیر کرد

لهباری گرنگایهتییهوه، پئویسته دست بهجی دواى مشاهیرالکرد و الکردستانی ئەمین زهکی بهگ باس له سى بهرگ کتیبی بهنرخى بابا مردوخ رۆحانى (شیوا) بکهین که به فارسی نووسیویهتی. بهداخهوه هیچکام لهو کتیبانه به زمانى نهتهوایهتیمان نین و ئەوهش جینگهى دهرس وهرگرته. له کاتیکدا دهکرتیت کتیب به کوردی بنووسرین و پاشان وهربگهرینه سهر زمانى داگیرکهرانى و لاتهکهمان، ئیستاش ههر گرنگایهتی به زمانى بیگانه ددهین و ئەوهش جینگهى داخه. دیاره ئەم حسرهت خواردنه کهم تا زور لهو نرخه کهم ناکاتهوه که دهبی به ئهرک و زمحمهتی ئەو دوو گهوره پیاوه بدریت و لهو ریزهى که بو رچه شکینی ئەوانى دادهنین.

له کتیبى "بابا مردوخى رۆحانى" دا گهلێک ناوى پهيوهندیار به ناوچهى موکریان و بوکان ههیه و من لێره دا لیستهیهکیان لى پێک دههینم، بهو هیاویهى که له دواروژدا ئەو لیستهیه زیاتر و گهورهتر ببینهوه. بهلام پیشتر با ئەوه بلێم که گهلێک سهرچاوهى گرنگ ههن که دهتوانن بابهتی پهيوهندیار به کهسایهتی خهڵکى بوکانیان تێدا بێت و پئویسته ئەوانهش سهیر بکړین. لهوانه، پهکیان "اغتنامه دهخدا" یه به فارسی و "قاموس الاعلام" به عربى و:

بهرگی پهکهمی تاریخ مشاهیر کرد :

۱. ملا محمد کلوانى [که دهبی "گۆلانى" بێت] صفحه ۲۲۴
 ۲. ئەحمەد کۆر صفحه ۲۶۸
 ۳. علامه ملا على قزلی توریجانی صفحه ۴۴۶
- بهرگی دووههم
۱. احمد ترجانیزاده صفحه ۴۴۲
 ۲. ملا احمد ربانى صفحه ۲۱۶
 ۳. ادب مکریانی (مصباح) صفحه ۲۲۳
 ۴. حافدی قزلی، محمد سعید صفحه ۳۶۵
 ۵. حزنی مکریانی (به حیسابی مهوتهنى باو و باپیرانى) صفحه ۲۸۹
 ۶. حیدری مهبابدى (عهلى بهگى سالار سعید) صفحه ۳۲۴
 ۷. سواره ایلخانی زاده صفحه ۴۰۵
 ۸. شفیعی بوکانی صفحه ۳۲۷
 ۹. ملا صالح ایوبی مکریانی صفحه ۳۳۴

صفحه ۳۷۸	۱۰. حاجی عبدالرحمن آقا مهتدی
صفحه ۲۶۳	۱۱. ملا عبدالرحیم هموشاری
صفحه ۱۱۴	۱۲. ملا محمد حسن ترجانی
صفحه ۱۳۸	۱۳. ملا محمد حسین ترجانی
صفحه ۳۶۳	۱۴. ملا محمد ترجانی زاده
صفحه ۲۷۵	۱۵. ملا معروف کۆکهیی
	بهشی دووهم (بهرگی سیهم)
۱ تا ۵	شاهانی ماد
۳۷۱ تا ۳۸۴	حکام مگری و سرداران
۳۷۱	سیف الدین خان سردار مگری
۵۸۰	عباس آقا دهبگری
۳۷۶	عزیزخان سردار کل مگری
۳۸۴	محمد حسین خان سردار مگری

روانین به تاریخ مشاهیری نهمر بابا مردوخ دا دهری دهخات که پنیویسته دواروژ کهسانیکی تر ئهو کاره گهوریه دریژه پی بدن و له ریگهی پشکنینی سهرچاوهکانهوه ناوی گهلنکی تر له ناودارانی کورد زیندوو بکهنهوه. لهو پهیوهندییه دا زور واهیه ناوی ناودارانی بوکانیش بیته گورئ. بو نمونه، همر له بهرگی سیهم دا باسی سئ سرداری بوکان کراوه و سردار علی خان ناوی نههاتوه.

بابا مردوخ روحانی (شیوا)، "تاریخ مشاهیر کرد - عرفا، علما، ادبا، شعرا"، انتشارات سروش، تهران، جلد اول [۱۳۶۴]۱۹۸۵، ۴۷۴ صفحه،

جلد دوم [۱۳۶۶]۱۹۸۷، ۴۸۹ صفحه،

بخش دوم (جلد سوم) امرا و خاندانها، به کوشش ماجد مردوخ روحانی، [۱۳۷۱]۱۹۹۲، ۶۹۱ صفحه

